

Baldur Sigurðsson

Upplestrarkeppnin flýgur úr hreiðrinu

Upplestrarkeppnin í 7. bekk fagnar 12 ára afmæli í ár. Í öll þessi ár hafa frumkvöðlar verkefnisins og skipuleggjendur haldið fast um taumana og fylgst grannt með framkvæmd þess um allt land. Verkefnið hefur skotið rótum í skólum landsins, skipulag þess innan héraðs er víðast hvar í föstum farvegi og lokahátíðirnar fjölsóttar menningarsamkomur með tónlist og tali. Ekki síst er mikils um vert að verkefnið er notað sem tækifæri til að hvetja börnin til að bæta lestur sinn, lesa bókmenntir og njóta þeirra. Við höfum séð að börnin í yngri árgöngum bíða spennt eftir að komast í sjöunda bekk og fá að keppa í upplestri, en hin eldri búa að þeirri færni og öryggi sem þátttaka í verkefninu veitir. Slík færni er auðlind fyrir kennara og samfélagið allt eins og dæmin sanna.

Raddir, samtök um vandaðan upplestur og framsögn, hafa á hverju hausti hvatt skólana af stað, skráð þátttöku og séð um að dreifa fræðsluefni, veggspjöldum og öðru efni til skólanna og greitt niður námskeið úti á landi.¹ Þegar líður á veturinn hafa Raddir kallað eftir skipulagi á lokahátíðum í héraði og alls staðar hafa tveir fulltrúar samtakanna setið í dómnefndum. Framkvæmd verkefnisins hefur hins vegar alltaf verið í höndum skólaskrifstofa, skóla og kennara um land allt.

Þessi umsjón með verkefninu af hálfu Radda hefur verið mjög kostnaðarsöm og nú í vor renna út samningar við styrktaraðila verkefnisins. Á þessum tímamótum er því heppilegt að huga að því hvort ekki er unnt að halda verkefninu áfram en með minni tilkostnaði.

Ný og öflugri heimasíða

Stjórn og fulltrúaráð Radda hafa ákveðið að láta á það reyna næsta vetur að halda verkefninu áfram með því að styrkja heimasíðu keppinnar en draga úr beinum afskiptum af skipulagi hennar og framkvæmd. Meginatriðið er að draga úr kostnaði við umsjón og skipulag sem farið hefur vaxandi undanfarin ár.

Verkefnið heldur áfram. Á heimasíðu Radda verður unnt að nálgast allar upplýsingar um verkefnið, bæði fyrr og nú, leiðbeiningar og námskeið munu áfram standa til boða og lesefni fyrir lokahátíðir verður dreift til skipuleggjenda eins og hingað til.

Ætlunin er að á heimasíðu Radda standi þessir möguleikar til boða frá hausti 2008:

- Upplýsingar um upphaf og gang verkefnisins yfir veturinn
- Upplýsingar um þá aðila sem styrkja verkefnið um land allt
- Stuttar leiðbeiningar um kennslu, upplestur og framsögn
- Handbókin *Upplestrarkeppni í grunnskóla*
- Námskeið um kennslu, upplestur og framsögn á vegum Radda, sem skólar og skólaskrifstofur geta pantað á kostnaðarverði.
- Veggspjald að hausti til útprentunar í lit
- Lesefni á lokahátíðum fyrri ára til útprentunar
- Nýtt lesefni til flutnings á lokahátíð hvers árs
- Viðurkenningar- og verðlaunaskjöl til útprentunar
- Á síðunni verður möguleiki á að hafa samband við Raddir
 - til að senda fyrirspurnir og athugasemdir
 - til að panta námskeið,
 - til að fá ráðgjöf í skólana
 - til að fá dómara í dómnefnd á lokahátíð
- Við vonumst til að fræðslumyndin *Hátt og snjallt* verði aðgengileg

Breytingin frá því sem verið hefur felst fyrst og fremst í því að Raddir hætta að mestu afskiptasemi sinni af skólum og skólaskrifstofum og hætta að senda pappíra um landið í löturpósti. Nú verða öll gögn aðgengileg á netinu og héruðin sjá sjálf um að sækja þau þangað. Það sem breytist er eftirfarandi:

- Raddir munu ekki skrifa skólaskrifstofum og skólum bréf í september og ætlast til að skólar og kennarar skrái sig til keppinnar. Á vefnum geta skólar skráð sig og þar verður yfirlit um þá skóla sem taka þátt í verkefninu.
- Raddir munu ekki ganga eftir því að héraðsnefndir verði skipaðar. Þær hafa gefist vel í flestum héruðum en verið lítt virkar í öðrum. Nú verður skipan þeirra í höndum umsjónarmanna eins og víðast hefur verið raunin undanfarin ár. Heimili og skóli og Samtök móðurmálskennara standa áfram heils hugar að

¹ Aðstandendur Radda eru: Heimili og skóli, Íslensk málnefnd, Kennaraháskólinn, Kennarasamband Íslands, Rithöfundasambandið, Samtök forstöðumanna almenningsbókasafna og Samtök móðurmálskennara.

verkefninu og því verður áfram hægt að leita til fólks í þeirra röðum.

- Raddir munu ekki senda handbækur og veggspjöld með löturpósti í öll umdæmi í nóvember. Þessi gögn verða til útprentunar á netinu.
- Raddir munu ekki senda eitt boðskort á allar héraðshátíðir landsins í febrúar. Mörg héruð hafa sjálf séð um að bjóða til eigin lokahátíðar með aðstoð ungra myndlistarmanna. Vonandi verður framhald á því.
- Raddir munu ekki senda viðurkenningarskjöl og verðlaunabækur til umsýsnarmanna í mars. Skjölin verða á vef til útprentunar en bókaútgáfan sjálf sér um að senda bækur í hvern stað eftir óskum.
- Raddir munu leggja til lesefni til flutnings á lokahátíðum og umsýsnarmenn geta pantað það sér að kostnaðarlausu.
- Raddir munu ekki lengur hafa sérstakan verkefnisstjóra. Í stað þess geta umsýsnarmenn verkefnisins um land allt verið í persónulegu sambandi við sérstakan tengilið í félagsráði Radda sem verður til skrafs og ráðagerða um framkvæmd og skipulag og er tilbúinn til að veita aðstoð í skólunum og á lokahátíðum. Raddir hafa fullan hug á að eiga fulltrúa í dómnefnd á lokahátíðum eins og verið hefur eftir því sem fjárráð samtakanna leyfa.

Nánari upplýsingar um verkefnið og framkvæmd þess verða á heimasíðu verkefnisins þegar nær dregur.

Fjármögnun, styrkir og stuðningur

Við þessar breytingar og sparnað í rekstri Radda breytist þrennt: Starf sérstaks verkefnisstjóra verður lagt niður, sparað verður í allri prentun og póstsendingum og fjárráð Radda til að greiða ferðakostnað út um land í tengslum við námskeið og lokahátíðir dragast saman.

Verkefnið mun samt þurfa að hafa sína heimahöfn, og sú höfn verður nú í Hafnarfirði. Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar hefur fallist á að vista verkefnið næstu árin, þar verður svarað í síma og heimasíðan verður vistuð á vef skólaskrifstofunnar.

Við vonumst til að styrktaraðilar okkar hingað til muni leggja okkur lið eins og verið hefur.

1. Leitað verður eftir því við Sparisjóðina að þeir leggi til þrenn verðlaun á héraðshátíðum
2. Leitað verður til bókaútgáfu um að leggja til bókarverðlaun handa þeim sem lesa upp á héraðshátíðum.

Verðlaunahafar á lokahátíð í Dalvíkurkirkju 14. apríl 2008. Frá vinstri: Signý Jónasdóttir, Árskógarskóla, Gunnlaug Helga Ásgeirsdóttir, Grunnskóla Ólafsfjarðar og Hafsteinn Máni Guðmundsson, Dalvíkurskóla. Myndina tók Hjörleifur Hjartarson.

3. Leitað verður til Mjólkursamsölnunnar um að leggja til drykki á héraðshátíðir um land allt.
4. Leitað verður til Flugfélags Íslands um að ferja fólk um landið til að létta ferðakostnað þegar með þarf.

Stjórn Radda mun leitast við að tryggja að þessi stuðningur við verkefnið haldi áfram en þar sem Raddir verða ekki með sérstakan verkefnisstjóra verða héruðin að setja sig í samband við styrktaraðilana til að fá þennan stuðning.

Lokaorð

Stóra upplestrarkeppnin í 7. bekk varð í upphafi til fyrir frumkvæði tveggja kennara við Kennaraháskólann og hún var í fyrsta sinn haldin í umsýsn Skólaskrifstofu Hafnarfjarðar veturinn 1996-1997.

Verkefnisstjórnin hefur allan þennan tíma tengst Kennaraháskólanum, nú síðast á vegum SRR (Símenntun, rannsóknir og ráðgjöf) við KHÍ. Nú fer vel á því að Skólaskrifstofa Hafnarfjarðar taki við keflinu af Kennaraháskólanum og visti verkefnið um sinn. Hafnarfjörður hefur frá upphafi verið vagga upplestrarkeppinnar og þar hefur framkvæmd hennar verið hvað glæsilegust.

Upplestrarkeppnin er flogin að heiman og nú er það undir frumkvæði skóla og skólaskrifstofa komið hvort ráðist verður í upplestrarkeppni næsta vetur, og hvernig að henni verður staðið. Raddir munu hins vegar ekki bregðast foreldrahlutverki sínu, heldur líta samtökin áfram á sig sem stjórnendur Stóru upplestrarkeppinnar í 7. bekk jafnvel þótt þau minnki svolítið afskipti sín og eftirlit með verkefninu í einstökum héruðum og skólum. Þau munu áfram bjóða fræðslu og stuðning og heita góðu samstarfi við alla þá sem vilja styðja hugsjón samtakanna um vandaðan upplestur og framsögn íslenskrar tungu.

Við vonum að vel takist sú tilraun okkar að gera veggspjald handa öllum skólum landsins aðgengilegt á vef til útprentunar og að skólar geti vandræðalaust sótt verðlauna- og viðurkenningarskjöl eftir því sem þörf er á. Eitt veggspjald fyrir allt landið og sameiginlegt lesefni á lokahátíðum er til marks um að Stóra upplestrarkeppnin í 7. bekk verður áfram sýnilegt stórverkefni um land allt.

Höfundur er dósent í íslensku við Kennaraháskólann.

